

V POSLEDNÍM ČÍSLE BLUDOVANU (7/2022) NA STRANĚ 16 NAJDETE ČLÁNEK AUTORKY

ING. ARCH. ADÉLY BALNEROVÉ NAZVANÝ NĚCO MEZI, MEZI NĚCO – HRA S KRAJINOU.

Z DŮVODU NEDOSTATKU TISKOVÉ PLOCHY BYL OTISKNUT ČLÁNEK AUTORKY VE ZKRÁCENÉ PODOBĚ. CELÉ ZNĚNÍ ČLÁNKU SI MŮŽETE PŘEČÍST NÍŽE.

OBECNÍ ÚŘAD BLUDOV

Zadání

Tento návrh vychází ze studentské práce s názvem Hra s krajinou, vzniklé na základě zadání „Něco mezi/mezi něco“ v předmětu Architektonické modelování pod vedením pana docenta Jakuba Gajdy na Katedře architektury VŠB - Technická univerzita Ostrava.

„Zadání bylo reakcí na podnět vzešlý z iniciativy města Bludova, které hledalo možnosti řešení pro doplnění městského (možná i příměstského) prostoru o zatím neurčitou událost či artefakt, avšak vztahující se k městskému/příměstskému prostoru. Pracovně byl tento úkol vymezen duálním označením NĚCO MEZI/MEZI NĚCO. Tato citace měla vystihnout charakter jednak místa (Bludova), jednak umístění navrhovaného řešení.

Pokud se podíváme na historii a polohu Bludova, tento se nachází jako něco MEZI, mezi rovinatou Hanou a horským masivem Jeseníků, obyvatelstvo bylo, byť většinově české, tak v podstatě mezi českým a německým živlem, ať se to týká společných i rozdílných zvyků či vnímání minulosti, stejně tak místní obyvatelstvo v minulosti oscilovalo mezi katolictvím a protestantstvím, nověji také mezi vírou a bezvěrectvím, v předválečných letech se také díky dějinným zvrátům ocitl mezi dvěma stranami nových hranic mezi Sudety a vnitrozemím (ale už uvnitř Sudet).

To je výklad jednoho ze dvou slov uvádějících celý projekt, tím druhým je NĚCO, tedy to, co vznikne a ocitne se mezi něčím, ať už ve smyslu struktury malého města nebo volné venkovské krajiny s charakteristickými horizonty a výhledy. Tedy něco, co nemůže existovat bez vnímání okolí a okolní reality zastoupené krajinou, výstavbou apod.

Je zde ale důležité si uvědomit nutnost velmi citlivého přístupu ke krajině a přírodě obecně, avšak jak tvrdí finský architekt Sami Rintala: „Příroda není žádné muzeum, ale aktivní spoluhráč. Musíme být hlavně dobří zahradníci, ne obyčejní stavbaři, ale na druhou stranu ani strážci posvátných ostatků.“

doc. MgA. Jakub Gajda, Ph.D.

Návrh

Abychom vnímali, kde jedno začíná a druhé končí, je třeba znát hranici. Ať už se jedná o hranici fyzickou, psychickou, společenskou či duchovní, dokážeme díky ní určit co je uvnitř a vně, před a za či nad a pod. Dokážeme díky ní věci, ale také sami sebe, identifikovat a vymezit...

Vymezit - Mez - Remízek

Odjakživa tento krajinný útvar vytvářel přirozenou liniovou hranici či bodově zdůrazňoval místa s rozdílným charakterem. Vysokou trávou, keři a stromy remízek vyčníval mezi poli, nabízel úkryt živočichům a zvířatům, zadržoval tolik potřebnou vodu, zabraňoval splachování zeminy a erozi půdy. Vytvářel tak vlastní ekosystém plný života prospěšný pro všechny - pro člověka, zvířata i životní prostředí. Tento krajinný prvek se však časem a především pak kolektivizací zemědělství začal z české krajiny vytrácet. Dříve menší rozmanitá políčka byla sjednocena do rozsáhlých monotónních lánů.

Rozhledna na Brusné skýtá výhledy na široké okolí s dominantou pohoří Jeseníků. Samotné ukazatele podporují pohled na vzdálenější místa. Co se tak ale podívat na blízké okolí? Co uvidíme při pohledu přímo dolů? Co se nachází v těsné blízkosti, možná bez povšimnutí? Například onen malebný remízek, vlnící se v terénním zlomu mezi poli. Všimneme si jej nejen při pohledu z rozhledny, ale také z blízkých polních cest a ze vzdálenějších kopců.

Jak jej zdůraznit?

Jak přinutit oči na něj stočit pohled?

Stejně jako remízky, tak i dřevěné stožáry elektrického vedení z naší krajiny - a to jak té volné, tak také městské - mizí. Možná tuto skutečnost ani neregistrujeme, jejich nahrazování za nové přecházíme bez povšimnutí. Proč by taky ne, je to přirozený koloběh. Vzhled dřevěného sloupu na betonové patce však máme v paměti vryt jako archetyp - je pro nás známý, zažitý. Pro návrh využívám právě tyto sloupy nejen kvůli jejich lehce pochopitelnému a čitelnému tvaru. Po vyřazení, kdy sloupy přestávají plnit svůj účel, jsou vyhazovány. Místo, aby skončily na skládce či posloužily jako topivo, je proto navracím zpět do přírody.

Spojení těchto rozdílných prvků - tedy přírodního remízku a starých sloupů, se může zdát zvláštní. Avšak ve své podstatě se navzájem harmonicky doplňují - běžně se v krajině setkáváme s dlouhými liniemi vedení, stejně jako s remízky obrůstajícími tato vedení či jednotlivé sloupy. Dalším aspektem je podobnost materiálová a kompoziční. Dřevěný sloup byl dříve také stromem. Sloupy, stejně jako stromy remízku, vytvářejí rytmus vertikálních prvků. Liniová kompozice dvanácti sloupů v pravidelných rozestupech kopíruje zvlněný tvar remízku.

Počet sloupů není zvolen náhodně. Číslo dvanáct je symbolické nejen v mnohých náboženstvích a astronomii, ale je pro nás přirozené i z hlediska času, jeho cyklu a naší orientace v čase - 12 jako počet hodin poloviny dne, 12 jako počet měsíců v roce.

Stejně tak je i 12 barev v barevném kruhu. Barvy primární, sekundární a terciární vytvářejí dvanáct odstínů viditelného barevného spektra - od červené až po purpurovou. Tyto barvy

by měly upoutat pozornost. Měly by rozjasnit občas ponurou krajinu či doplnit rozkvetlou přírodu. Jak řekl Vasilij Kandinskij: „*Barva je síla, která přímo ovlivňuje duši.*”

Jedná se tedy o hru - o hru s krajinou, ale také s člověkem. Barevné sloupy elektrického vedení umístěné v těsné blízkosti remízku nejsou jen jeho zvýrazněním. Instalace má člověka podnítit k zamyšlení. Proto, až tuto instalaci uvidíte - ať už z rozhledny, okolních kopců, polních cest či z oken vašeho domu - zkuste se na ni podívat nezaujatě. Nechte myšlenky, otázky či vzpomínky, které ve vás instalace vzbuzuje, volně plynout.

Ing. arch. Adéla Balnerová